

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **Bc. M. H.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, Národní 16, Praha 1, proti rozhodnutí předsedy žalované ze dne 17. 1. 2025, čj. 10.04-000111/24-0004, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 4. 2025, čj. 15 A 30/2025-16,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

1. Vymezení věci

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 17. 1. 2025 žalobci neurčila advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby podle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, a to konkrétně k zastoupení žalobce v řízení před Ústavním soudem o ústavní stížnosti. Proti rozhodnutí žalované žalobce podal žalobu k městskému soudu a současně požádal o přiznání osvobození od soudních poplatků, neboť dle svých slov nehospodář s přebytkem. Shora označeným usnesením městský soud na základě žalobcem doložených osobních, majetkových a výdělkových poměrů dospěl k závěru, že je namístě, aby žalobce v řízení o žalobě v této věci uhradil alespoň minimální část soudního poplatku v rozsahu 10 % jeho zákonem stanovené výše, tj. částku 300 Kč, a proto výrokem I. tohoto usnesení žalobci přiznal osvobození od soudních poplatků v rozsahu 90 %. Výrokem II. usnesení městský soud žalobce vyzval k zaplacení soudního poplatku.

[2] Městský soud dospěl k závěru, že finanční situace žalobce není natolik výjimečná, aby sama o sobě vedla k jeho plnému osvobození od soudních poplatků. Městský soud přihlédl k tomu, že dluhy žalobce tvoří mj. pořádkové pokuty, které mu uložil Okresní soud v Mělníku. Vznik těchto pokut žalobce nevysvětlil, a proto městský soud nemohl posoudit, zda se jedná o okolnosti alespoň částečně pochopitelné vzhledem ke konkrétní situaci žalobce. Dále vzal městský soud v úvahu charakter původního řízení, v němž žádal o určení advokáta. Uvedl, že žalobce sice nehospodář s přebytky, avšak nemůže bez jakéhokoli příspěvku z jeho strany postupně vršit několik dílčích řízení (městský soud popsal, jak je žalobce iniciuje), jimiž usiluje o zcela bezplatné právní služby. Městský soud rovněž zohlednil, že žalobce hradí členské příspěvky spolku MaSON z.s. (200 Kč).

2. Kasační stížnost

[3] Žalobce (stěžovatel) napadl usnesení městského soudu kasační stížností. Ta je místy obtížně srozumitelná, nicméně její podstata je zdejšímu soudu zřejmá. Stěžovatel popsal regulativní funkci soudního poplatku a jaké podmínky musí být splněny pro částečné osvobození od soudních poplatků. Městský soud podle jeho názoru nemohl ve vztahu k povaze věci dospět k závěru, že se jedná o věc již rozhodnutou a nekriticky převzít názor soudu z občanskoprávního řízení. Stěžovatel uplatnil nové skutečnosti. Podle názoru stěžovatele je tedy napadené usnesení nepřezkoumatelné, neboť městský soud nevysvětlil, proč se z jeho strany jedná o zjevně bezúspěšné uplatňování práva. Stěžovatel dále namítl, že zdravotní stav z psychiatrického hlediska nikdy nemůže posoudit lékař bez příslušného vzdělání. Domnívá se rovněž, že je nepřiměřený požadavek městského soudu, aby nezaplatil členský příspěvek spolku na poskytování připojení k internetu, a získal by tak část soudního poplatku, který má podle napadeného usnesení zaplatit. Není možné po něm požadovat, aby neplnil své smluvní závazky. Stěžovatel také namítl, že soud nemůže účastníka nutit, aby zdroj příjmu (příspěvek na živobytí a bydlení) použil na zaplacení soudního poplatku. Navrhl proto, aby NSS zrušil usnesení městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

3. Právní hodnocení

[4] Stěžovatele v nynějším řízení o kasační stížnosti netíží poplatková povinnost ani povinnost být zastoupen advokátem, neboť podává kasační stížnost proti procesnímu usnesení, kterým se nekončí řízení o žalobě (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS).

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] NSS předesílá, že již rozhodoval v obdobných věcech téhož stěžovatele (např. rozsudky ze dne 20. 3. 2025, čj. 10 As 35/2025-21, ze dne 8. 4. 2025, čj. 8 As 50/2025-11 a čj. 8 As 51/2025-11, ze dne 5. 2. 2025, čj. 8 As 17/2025-11, ze dne 27. 2. 2025, čj. 9 As 9/2025-12, nebo ze dne 20. 3. 2025, čj. 10 As 287/2024-48). Ve všech těchto věcech se jednalo o žaloby, jimiž se stěžovatel domáhal zrušení rozhodnutí žalované o neurčení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby. Závěry obsažené v těchto rozsudcích dopadají i na nyní uplatněné námitky stěžovatele a NSS nevidí důvod, proč se v nynější věci odchýlit od svého dříve vysloveného právního názoru.

pokračování

[7] Městský soud svůj závěr o osvobození stěžovatele od soudních poplatků v rozsahu 90 % ze zákonem stanovených 3 000 Kč založil na tom, že stěžovatel disponuje příjmy pouze ze sociálních dávek. Současně však zohlednil povahu stěžovatelových dluhů a výdajů, povahu původního řízení, ve kterém stěžovatel požaduje advokáta, motivační funkci soudního poplatku, a zejména výjimečnost přiznání osvobození od soudních poplatků. Tyto závěry městského soudu považuje zdejší soud za dostatečně zdůvodněné a souladné s ustálenou judikaturou.

[8] NSS konstatuje, že neosvobození stěžovatele od soudních poplatků ve výši 10 % považuje za přiměřené. Vzhledem k povaze původního řízení, ve kterém stěžovatel požaduje advokáta, jakož i s ohledem na jeho příjmy, výdaje a povahu jeho dluhů, je požadavek městského soudu na spoluzodpovědnost stěžovatele za vedení sporu legitimní. Jak rozšířený senát konstatoval v usnesení ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19 (č. 3271/2015 Sb. NSS, odst. [13], „*soudní poplatky mají tři základní funkce: fiskální (jejímž cílem je, aby ti, kdo se obracejí na soudy, přispěli k úhradě nákladů spojených s jejich činností), regulační (jejímž cílem je odradit podatele od svévolných, bezdůvodných anebo malicherných návrhů, které by soudy zbytečně zatěžovaly) a motivační (jež má působit tak, aby povinní dobrovolně plnili své povinnosti a účastníci právních vztahů řešili své spory mimosoudně).*“ NSS také k výše uvedenému připomíná svůj rozsudek čj. 7 As 101/2011-66, podle kterého platí, že i když je účastník „*nemajetný, takže by zásadně bylo namíste přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odeprít, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede.*“ Ani nemajetný účastník řízení nemusí být dle tohoto rozsudku pokaždé osvobozen od soudních poplatků. Městský soud přesto (s ohledem na povahu a značnou frekvenci sporů stěžovatele) nepřistoupil k zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků, ale vyhověl jí v podstatné části s odůvodněním, které je přezkoumatelné, logické a souladné se zákonem, jakož i s výjimečnou povahou institutu osvobození od soudních poplatků.

4. Závěr a náklady řízení

[9] Ze všech uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[10] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.); žalovanému nevznikly v tomto řízení náklady nad rámec jeho běžné činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 24. června 2025

Ondřej Mrákota
předseda senátu